

Milé kolegyně a kolegovia,

Keď som bol študentom medicíny, tak som mal predstavu, že dobrý lekár je ten, ktorý veľa vie a intenzívne sa snaží vedieť stále viac. Niekedy v období, keď som spomoval som začal vidieť, že len vedieť nestačí – treba aj cítiť potrebu pacientovi pomôcť. S tým ide ruka v ruku pocit neistoty, pochybnosti a niekedy aj výčitky voči sebe samému. Väčšina lekárov to s narastajúcimi skúsenosťami časom zvládne. Pociť kompetencie je v profesii potrebné, ale dokáže aj narcisticky nasýtiť – v tom dobrom slova zmysle. Obzvlášť, ak sa podarí urobiť alebo vytvoriť niečo naviac. Ako študent medicíny som mal predstavu, že do dôchodku pôjdem s dobrým pocitom, lebo som vykonával nie povolanie, ale poslanie a počas svojej praxe som pomohol veľkému počtu ľudí; ...že do dôchodku pôjdem ako skúsená a vyzretá osobnosť, ktorá veľa vie, vie sa medicínsky a interpersonálne orientovať a ľudsky sa rozhodovať (takto som to videl vo filmoch). Hoci mnohé z toho čo som doposiaľ spomenul bolo tak trochu narcisticky naivné, bola to predstava lekárskeho ideálu. Na prvom mieste je pacient. Rokmi praxe ale pribúdali skúsenosti, na ktoré nik nie je pyšný. Sú však tu a vyhnúť sa im nedá – aj keby sme pred nimi utekali a ušli im, prekvapia nás hneď za prvým rohom: nedostatok času na pacienta, nedostatok peňazí na pacienta, nedostatok personálu a priestoru pre pacienta... kým zo strany tých, ktorí to financujú, sme konfrontovaní s tvrdeniami, že priestoru, personálu aj času je veľa, treba len zvýšiť obrát pacientov. K tomu ešte pridajme predstavy a potreby príbuzenstva pacienta (ktoré je nám za našu prácu väčšinou vďačné a podporuje nás, niekedy ale vie byť veľmi nevďačné). A teraz to všetko spojiť do jedného konkrétneho obrazu, kde sa konfrontuje ideál (akým dobrým lekárom som chcel byť) s realitou, ktorá je značne determinovaná ekonomickými faktormi. To sú tie skúsenosti (primárov, atestovaných lekárov, neatestovaných lekárov, psychológov, terapeutov, sestier), na ktoré nie je nikto pyšný. Je to celkom riadny a nie plne dobrovoľný kompromis, ustúpiť z ideálu – „veľa viem a chcem pomôcť“ k realite – „bohužiaľ, nejde to, lebo nám to nezaplatia“. Pacientovi (aj jeho príbuzným) chceme dať čo najviac. Niekedy je toto prirodzené ľudské „chcenie dať čo najviac“ unavené neustálym súbojom medzi „chcem“ a „nemôžem“ (ekonomické dôvody). „Chcem“ sa postupne mení na „musím, lebo som lekár“. A aj to vnútorné „musím“ je ešte ďaleko od toho, či sa to aj skutočne podarí urobiť, lebo realizácia je okrem samotného lekára ovplyvnená mnohými inými okolnosťami. Je to ťažký náklad na chrbtoch zdravotníkov, o ktorom väčšina ľudí nemá predstavu. A je to tak v poriadku – ľudia za nami chodia, aby sme im pomáhali, nie aby sme sa im my sťažovali.

Kolegyně a kolegovia, chcem Vám všetkým zaželať pekné leto, pekné dovolenky, veľa oddychu. A veľa času a príležitostí na ľudí, situácie a aktivity, ktoré skôr chcete než musíte. Potrebujeme to. Potrebujeme ich všetci – potrebujeme mať okolo seba zopár blízkych ľudí, ktorí „vydržia“ žiť s lekárom, psychológom alebo zdravotnou sestrou. V práci totiž nosíme ťažký náklad a často ho nosíme so sebou aj domov, hoci pracovný čas už skončil. Potrebujeme mať okolo seba ľudí, v ktorých prítomnosti si môžeme aspoň na chvíľu dovoliť byť nerozhodnými, neistými, nevedúcimi, bez stresu zodpovednosti za iných. Obvykle to berieme ako samozrejmosť, že to všetko vydržia... manželky (alebo manželia) predsa pochopia, a deti si už zvykli... Buďme im preto vďační a myslíme na nich minimálne toľko, koľko na svojich pacientov. Zaslúžia si to. Nebyť ich, nedokázali by sme v našich profesijných rolách dávať toľko koľko dávame. Dobíjajú nám emočný aj energetický depot. Opačná situácia – že by sme v práci nabrali množstvo energie a entuziazmu a rozdávali ho doma – bude asi veľmi zriedkavá. Najťažšie to majú v zdravotníctve ženy s menšími deťmi, lebo ako matky si oddych doma nedovolia. Snáď to ich deti časom docenia. To, že naše zdravotníctvo ešte funguje je nielen vďaka obetavosti zdravotníkov, ale aj vďaka obetavosti ich rodín. Strávme preto s nimi toto leto čo najkrajšie a najintenzívnejšie. Prajem Vám, nech sa to podarí.

Braňo Moťovský